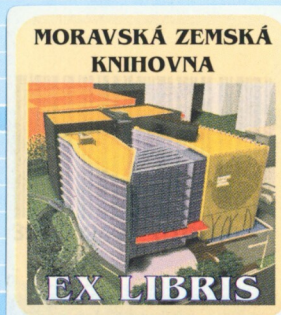

1.	ANATOMIE SRDCE A CÉV	
	1.1. Anatomie srdečních oddílů	5
	1.2. Koronární oběh	8
	1.3. Anatomie a fyziologické vlastnosti vodivého systému srdce	12
	1.4. Vliv nervového systému na srdce a cévy	15
	1.5. Anatomie cévní stěny	22
2.	VYŠETŘOVACÍ METODY V KARDIOLOGII	
	2.1. Elektrokardiografie	25
	2.2. Zátěžová elektrokardiografie (ergometrie)	39
	2.3. Ambulantní monitorování EKG (monitorování podle Holtera)	48
	2.4. Rentgenové vyšetření hrudníku u srdečního selhání	54
	2.5. Radionuklidové metody	58
	2.6. Echokardiografie	61
	2.7. Pravostranná srdeční katetrizace	68
	2.8. Selektivní koronarografie	73
	2.9. Elektrofyzilogické vyšetření	84
	2.10. Poruchy acidobazické rovnováhy a jejich vyšetření	89
3.	ÚLOHA SESTRY PŘI VYŠETŘOVACÍCH POSTUPECH A VÝKONECH NA KORONÁRNÍ JEDNOTCE	
	3.1. Monitorování EKG	97
	3.2. Otevření nitrožilního přístupu	99
	3.3. Punkce podklíčkové nebo jugulární žíly	100
	3.4. Měření centrálního žilního tlaku	100
	3.5. Hemodynamické vyšetření pomocí Swanova-Ganzova katétru	103
	3.6. Elektrická kardioverze	103
	3.7. Dočasná kardiostimulace	104
	3.8. Endotracheální intubace	105
	3.9. Koronarografie	105
4.	ATEROSKLERÓZA A ATEROGENEZE	
	4.1. Definice	107
	4.2. Patologické obrazy aterosklerózy	107
	4.3. Patogeneze aterosklerózy	110
	4.4. Rizikové faktory aterosklerózy	110
	4.5. Prevence aterosklerózy	112
	4.6. Hyperlipoproteinémie	113
5.	ARYTMIE	
	5.1. Poznámky k patogenezi a klinice arytmií	119
	5.2. Léčebné postupy u srdečních arytmií	126
	5.3. Systematika nejznámějších arytmií	144
	5.4. Syndrom chorého sinu	209
6.	AKUTNÍ FORMY ISCHEMICKÉ SRDEČNÍ CHOROBY	
	6.1. Náhlá srdeční smrt	213
	6.2. Akutní koronární syndrom	217
	6.3. Nestabilní angina pectoris	221
	6.4. Akutní infarkt myokardu – patogeneze a morfologie	229
	6.5. Diagnostika akutního infarktu myokardu	235
	6.6. Přehled léčebných postupů u akutního infarktu myokardu	262
	6.7. Komplikace u akutního infarktu myokardu	276
	6.8. Standardní sesterská péče o nemocné s akutním infarktem myokardu	309

7.	CHRONICKÉ FORMY ISCHEMICKÉ SRDEČNÍ CHOROBY	
7.1.	Námahová (stabilní) angina pectoris – patogeneze, klinika a vyšetření	315
7.2.	Medikamentózní léčba anginy pectoris	320
7.3.	Katetrizační léčba anginy pectoris	333
7.4.	Kardiochirurgická léčba anginy pectoris	340
7.5.	Netypické formy anginy pectoris	343
8.	KARDIOMYOPATIE	
8.1.	Hypertrofi cká kardiomyopatie	351
8.2.	Arytmogenní kardiomyopatie pravé komory	353
8.3.	Dilatovaná kardiomyopatie	355
8.4.	Restriktivní kardiomyopatie	357
8.5.	Ostatní primární kardiomyopatie	357
8.6.	Sekundární kardiomyopatie	358
9.	JINÉ AKUTNÍ STAVY LÉČENÉ NA KORONÁRNÍ JEDNOTCE	
9.1.	Levostranná srdeční nedostatečnost	361
9.2.	Šokové stavy	370
9.3.	Hypertenzní krize	375
9.4.	Trombembolická nemoc. Plicní embolie	379
9.5.	Infekční endokarditida	386
9.6.	Myokarditida	389
9.7.	Perikarditida	393
9.8.	Akutní syndrom dechové tísně	397
10.	NEODKLADNÁ RESUSCITACE	
10.1.	Definice	405
10.2.	Základní neodkladná resuscitace	405
10.3.	Rozšířená neodkladná resuscitace	405
10.4.	»Abeceda« neodkladné resuscitace podle P. Safara	406
10.5.	Zásady zahájení a ukončení neodkladné resuscitace	407
10.6.	Jednotlivé výkony při neodkladné resuscitaci	407
10.7.	Praktické provedení kardiopulmonální resuscitace	411
10.8.	Časná poresuscitační péče	413
11.	ZÍSKANÉ SRDEČNÍ CHLOPENNÍ VADY, OPERAČNÍ LÉČBA A POOPERAČNÍ INTENZIVNÍ PÉČE O NEMOCNÉ	
11.1.	Příčiny srdečních chlopenních vad a typy vad	415
11.2.	Základní charakteristika jednotlivých chlopenních srdečních vad	416
11.3.	Chirurgická léčba u srdečních chlopenních vad	422
11.4.	Zásady sesterské péče o nemocného po operacích chlopně	427
12.	AKUTNÍ ZÁVĚRY KONČETINOVÝCH TEPEN	433
13.	HEMODYNAMICKÉ ÚDAJE	
13.1.	Hodnoty tlaků v krevním řečišti	439
13.2.	Hodnoty průtoků (objemů) v krevním řečišti	444
13.3.	Hodnoty cévního odporu	447
13.4.	Oběhové parametry	449
14.	DOSLOV KARDIOCHIRURGA	453
	ZKRATKY	457
	SEZNAM POUŽITÝCH TERMÍNŮ	459
	LITERATURA	473
	REJSTŘÍK	459

6.3.	Nestabilní angina pectoris	221
6.3.1.	Definice	221
6.3.2.	Patofyziologie	221
6.3.3.	Klinický obraz	222
6.3.4.	Vyšetřovací metody	222
6.3.4.1.	Klinické vyšetření	222
6.3.4.2.	Laboratorní vyšetření	222
6.3.4.3.	EKG vyšetření	223
6.3.4.4.	Holterovo monitorování EKG	223
6.3.4.5.	Scintigrafické vyšetření thaliem ²⁰¹	223
6.3.4.6.	Echokardiografické vyšetření	223
6.3.4.7.	Zátěžové EKG (ergometrické vyšetření)	223
6.3.4.8.	Koronarografické vyšetření	224
6.3.5.	Léčebné postupy u nestabilní anginy pectoris	224
6.3.5.1.	Konzervativní terapie	224
6.3.5.2.	Invazivní léčba	225
	■ Perkutánní koronární intervence (<i>Stanislav Šimek</i>)	226
	■ Kardiochirurgická léčba – operace aortokoronární spojky (aortokoronární bypass) (<i>Jiří Kolář</i>)	227
6.4.	Akutní infarkt myokardu – patogeneze a morfologie (<i>Jiří Kolář</i>)	229
6.4.1.	Definice	229
6.4.2.	Patogeneze	229
6.4.2.1.	Vznik a vývoj akutního infarktu myokardu v časném období (rozvíjející se AIM)	229
6.4.2.2.	Faktory ovlivňující rozsah infarktu myokardu	229
6.4.3.	Patologickoanatomické nálezy u infarktu myokardu	230
6.4.3.1.	Makroskopické a mikroskopické obrazy	230
6.4.3.2.	Hojivý proces infarktu myokardu	231
6.4.3.3.	Lokalizace infarktu myokardu	231
	<i>Vztah lokalizace infarktu myokardu a koronární cirkulace</i>	231
	<i>Vliv lokalizace infarktu myokardu na vznik komplikací</i>	232
	<i>Transmurální a netransmurální infarkty myokardu</i>	232
6.4.3.4.	Ischémie v periférii infarktu myokardu	233
6.4.4.	Patofyziologie infarktu myokardu	233
6.4.4.1.	Porucha systolické funkce levé komory	233
6.4.4.2.	Porucha diastolické funkce levé komory	235
6.5.	Diagnostika akutního infarktu myokardu	235
6.5.1.	Klinický obraz	236
6.5.1.1.	Anginózní bolest	236
6.5.1.2.	Známky levostranné srdeční nedostatečnosti	237
6.5.1.3.	Známky poruchy neurovegetativní rovnováhy	237

6.5.1.4.	»Němý infarkt myokardu«	237
6.5.1.5.	Diferenciální diagnóza u akutního infarktu myokardu	238
6.5.1.6.	Fyzikální vyšetření	238
6.5.1.7.	Fyzikální nález	238
6.5.2.	Laboratorní nálezy (<i>Tomáš Kovárník</i>)	240
■	Myokardiální enzymy	241
■	Myokardiální bílkoviny	241
■	Další laboratorní nálezy	242
6.5.3.	Elektrokardiografická diagnostika infarktu myokardu (<i>Jiří Kolář</i>)	243
6.5.3.1.	Charakteristické EKG změny u infarktu myokardu	244
■	Problémy při interpretaci EKG u infarktu myokardu	246
	<i>Problémy při posuzování elevace úseku ST</i>	246
	<i>Problémy při posuzování patologického kmitu Q</i>	246
	<i>Jak odlišovat »neinfarktové« změny EKG od změn »infarktových«?</i>	247
6.5.3.2.	Vývojové EKG změny u infarktu myokardu	247
6.5.3.3.	Základní EKG klasifikace AIM	247
6.5.3.4.	Lokalizace Q-infarktu myokardu v obrazu EKG	250
■	EKG obraz u předních infarktů myokardu	251
■	EKG obraz u infarktu spodní stěny	252
■	EKG obraz u infarktu zadní stěny levé komory	252
■	EKG obraz u infarktu pravé komory	255
6.5.3.5.	Rozpoznání lokalizace typického infarktu myokardu sestrami	257
6.5.3.6.	Non-Q infarkt myokardu	258
6.5.4.	Další vyšetřovací metody u infarktu myokardu	259
6.5.4.1.	Rentgenové vyšetření	259
6.5.4.2.	Echokardiografické vyšetření	260
6.5.4.3.	Radionuklidové vyšetření	260
6.6.	Přehled léčebných postupů u akutního infarktu myokardu	
	(<i>Jiří Kolář</i>)	262
6.6.1.	Terapie AIM v předhospitalizačním období	262
6.6.2.	Standardní léčba nekomplikovaného AIM na koronární jednotce	263
6.6.2.1.	Tlumení anginózní bolesti	263
6.6.2.2.	Zprůchodnění uzávěru infarktové tepny (reperfuze léčba)	263
■	Základní postupy reperfuze léčby	264
■	Zprůchodnění infarktové tepny trombolytickou léčbou	264
	<i>Streptokináza</i>	265
	<i>Tkáňový aktivátor plazminogenu (t-PA)</i>	266
	<i>Známky účinného obnovení průtoku koronárním řečištěm</i>	267
	<i>Opakovaný uzávěr věnitě tepny po trombolýze – reokluze</i>	267
■	Zprůchodnění infarktové tepny perkutánní koronární intervencí	
	(<i>Stanislav Šimek</i>)	268

■	Současná doporučení pro reperfuční léčbu nemocných se STEMI	268
■	Chirurgická léčba u akutního infarktu myokardu – operace koronárního bypassu (<i>Jiří Kolář</i>)	269
6.6.2.3.	Podpůrná farmakologická léčba AIM	269
■	Antikoagulační a antiagregační léčba	269
■	Blokátory adrenergických β -receptorů	271
■	Inhibitory enzymu konvertujícího angiotenzin	271
■	Role statinů v léčbě akutního koronárního syndromu (<i>Radka Kočková</i>)	272
■	Nitráty (<i>Jiří Kolář</i>)	273
6.6.2.4.	Další léčebná opatření	274
■	Oxygenoterapie	274
■	Fyzická aktivita nemocných s AIM	274
6.7.	Komplikace u akutního infarktu myokardu	276
6.7.1.	Poruchy srdečního rytmu u akutního infarktu myokardu	276
6.7.1.1.	Patogeneze arytmií	276
6.7.1.2.	Hemodynamický důsledek arytmií	277
6.7.1.3.	Obecné zásady léčby arytmií	277
6.7.1.4.	Výskyt, klinický obraz a léčba obvyklých arytmií u akutního infarktu myokardu	278
■	Tachyarytmie	278
■	Bradyarytmie	280
6.7.2.	Srdeční selhání u AIM	282
6.7.2.1.	Definice	282
6.7.2.2.	Klinická a hemodynamická klasifikace srdečního selhání u akutního infarktu myokardu	284
6.7.2.3.	Plicní městnání a edém plic u akutního infarktu myokardu	286
6.7.3.	Hypotenze u akutního infarktu myokardu	290
6.7.4.	Kardiogenní šok u akutního infarktu myokardu (<i>Jiří Kolář, Jan Bělohávek, Roman Škulec, Ilona Lálová, Petra Gregorová</i>)	294
6.7.5.	Ruptura volné stěny levé komory (<i>Jiří Kolář</i>)	305
6.7.6.	Ruptura mezikomorového septa	305
6.7.7.	Ruptura papilárního svalu	305
6.7.8.	Dysfunkce papilárního svalu	306
6.7.9.	Bezpulsová elektrická aktivita (elektromechanická disociace)	306
6.7.10.	Trombóza v dutině levé komory	306
6.7.11.	Perikarditida	307
6.7.12.	Žilní trombóza	307
6.8.	Standardní sesterská péče o nemocné s akutním infarktem myokardu (<i>Jiří Kolář, Jana Hrušková</i>)	309
6.8.1.	Obecné zásady při přijetí nemocného na koronární jednotku	309

- 6.8.2. První léčebná a vyšetřovací opatření po přijetí nemocného 309
 6.8.3. Další terapeutická a vyšetřovací opatření po přijetí nemocného 311

7. CHRONICKÉ FORMY ISCHEMICKÉ SRDEČNÍ CHOROBY

(*Jiří Kolář*)

- 7.1. **Námahová (stabilní) angina pectoris – patogeneze, klinika a vyšetření** 315
- 7.1.1. Definice 315
- 7.1.2. Patogeneze 315
- 7.1.2.1. Dvě hlavní příčiny námahové anginy pectoris 315
- 7.1.2.2. Další vlivy spolupůsobící při vzniku ischemie myokardu 316
- 7.1.3. Patofyziologie vzniku bolesti při ischemii myokardu 317
- 7.1.4. Klinický obraz 317
- 7.1.4.1. Diferenciální diagnóza bolesti na hrudi 318
- 7.1.4.2. Klinické vyšetření 318
- 7.1.5. Vyšetřovací metody 318
- Elektrokardiografické vyšetření 318
  - Zátěžové EKG vyšetření 319
  - Ambulantní monitorování EKG (Holterovo monitorování) 319
  - Zátěžová scintigrafie thaliem²⁰¹ 320
  - Koronární arteriografie (selektivní koronarografie) 320
- 7.2. **Medikamentózní léčba anginy pectoris** 320
- 7.2.1. Obvyklý postup při medikamentózní terapii 321
- 7.2.2. Charakteristika léků používaných v terapii anginy pectoris 323
- 7.2.2.1. Nitráty 323
- Mechanismus účinku 323
  - Nežádoucí účinky 323
  - Typy nitrátů 324
- 7.2.2.2. Betablokátory 326
- Mechanismus účinku 326
  - Vlastnosti různých β -blokátorů 326
  - Dávkování β -blokátorů 327
  - Nepříznivé účinky a kontraindikace β -blokátorů 327
- 7.2.2.3. Blokátory kalciových kanálů 328
- Mechanismus účinku 328
  - Typy blokátorů kalciových kanálů 330
- 7.3. **Katetrizační léčba anginy pectoris** 333
- 7.3.1. Perkutánní koronární intervence (*Stanislav Šimek, Jan Vojáček*) 333
- 7.3.2. Technika perkutánní koronární intervence 333
- 7.3.3. Indikace k perkutánní koronární intervenci 334
- 7.3.4. Kontraindikace perkutánní koronární intervence 337

7.3.5.	Úspěšnost a komplikace perkutánní koronární intervence	337
7.3.6.	Restenóza po perkutánní koronární intervenci	337
7.3.7.	Koronární stenty	338
	<i>Lékové stenty</i>	338
7.3.8.	Další intervenční postupy při perkutánní koronární intervenci	339
7.3.9.	Úkoly sestry	339
7.4.	Kardiochirurgická léčba anginy pectoris (Jiří Kolář)	340
7.4.1.	Chirurgické rekonstrukční výkony na věčících tepnách	340
	■ Indikace	341
	■ Předoperační příprava nemocných	341
	■ Operační riziko	341
	■ Výsledky operační léčby	341
7.5.	Netypické formy anginy pectoris (Jiří Kolář)	343
7.5.1.	Variantní angina pectoris (spastická angina pectoris)	343
7.5.2.	Němá ischémie myokardu	347
7.5.3.	Mikrovaskulární angina pectoris (kardiologický syndrom X)	349
8.	KARDIOMYOPATIE	
	<i>(Tomáš Paleček)</i>	
8.1.	Hypertrofická kardiomyopatie	351
8.2.	Arytmogenní kardiomyopatie pravé komory	353
8.3.	Dilatovaná kardiomyopatie	355
8.4.	Restriktivní kardiomyopatie	357
8.5.	Ostatní primární kardiomyopatie	357
8.6.	Sekundární kardiomyopatie	358
9.	JINÉ AKUTNÍ STAVY LÉČENÉ NA KORONÁRNÍ JEDNOTCE	
9.1.	Levostranná srdeční nedostatečnost (Jan Vojáček)	361
9.1.1.	Definice	361
9.1.2.	Patogeneze	361
9.1.3.	Patofyziologie	362
	■ Kompenzační mechanismy u srdečního selhání	362
9.1.4.	Klinický obraz	364
	■ Manifestní levostranná srdeční nedostatečnost	364
9.1.5.	Pomocná vyšetření	365
9.1.6.	Diferenciální diagnóza	366
	■ Nekardiální plicní edém	366
9.1.7.	Terapie akutního srdečního selhání	366
9.1.7.1.	Standardní konzervativní postupy	366
9.1.7.2.	Terapie akutního srdečního selhání s orgánovými komplikacemi	368
9.2.	Šokové stavy (Jiří Kolář)	370

9.2.1.	Definice.....	370
9.2.2.	Patofyziologie šoku.....	370
9.2.3.	Klinická klasifikace šokových stavů.....	371
9.2.4.	Hypovolemický šok.....	371
9.3.	Hypertenzní krize (Karel Horký)	375
9.3.1.	Definice.....	375
9.3.2.	Patogeneze.....	375
9.3.3.	Klinické příznaky.....	375
9.3.4.	Pomocná vyšetření.....	376
9.3.5.	Medikamentózní léčba.....	377
9.3.6.	Úloha sestry při intenzivní léčbě hypertenze.....	378
9.4.	Trombembolická nemoc. Plicní embolie (Vladimír Dytrch)	379
9.4.1.	Definice.....	379
9.4.2.	Etiologie a patogeneze.....	379
9.4.3.	Patofyziologie.....	379
9.4.4.	Klinický obraz.....	380
9.4.5.	Pomocná vyšetření.....	380
9.4.6.	Diferenciální diagnostika.....	383
9.4.7.	Terapie.....	383
9.4.8.	Prevence.....	384
9.5.	Infekční endokarditida (Vladimír Vondráček)	386
9.5.1.	Definice.....	386
9.5.2.	Patogeneze.....	386
9.5.3.	Patofyziologie.....	386
9.5.4.	Klinický obraz.....	386
9.5.6.	Diagnostická kritéria.....	387
9.5.7.	Terapie.....	388
9.5.8.	Prognóza a prevence.....	388
9.6.	Myokarditida (Aleš Linhart)	389
9.6.1.	Definice.....	389
9.6.2.	Patogeneze.....	389
9.6.3.	Patofyziologie.....	390
9.6.4.	Klinický obraz.....	390
9.6.5.	Pomocná vyšetření.....	391
9.6.6.	Terapie.....	391
9.6.7.	Prognóza.....	392
9.7.	Perikarditida (Vladimír Vondráček)	393
9.7.1.	Definice.....	393
9.7.2.	Etiologie, patogeneze.....	393
9.7.3.	Patofyziologie.....	393
9.7.4.	Klinický obraz.....	394

9.7.5.	Pomocná vyšetření	394
9.7.6.	Terapie	395
9.7.6.1.	Punkce perikardu	395
9.7.7.	Prognóza	396
9.8.	Akutní syndrom dechové tísně (Roman Škulec)	397
9.8.1.	Definice	397
9.8.2.	Patofyziologie a příčiny vzniku	397
9.8.3.	Klinický obraz	399
9.8.4.	Pomocná vyšetření	399
9.8.5.	Monitorování pacienta	400
9.8.6.	Terapie	401
9.8.7.	Porovnání akutního syndromu dechové tísně s kardiálním plicním edémem – diferenciální diagnóza	402
9.8.8.	Zásady ošetrovatelské péče	402

10. NEODKLADNÁ RESUSCITACE

(Miroslav Pšenička)

10.1.	Definice	405
10.2.	Základní neodkladná resuscitace	405
10.3.	Rozšířená neodkladná resuscitace	405
10.4.	»Abeceda« neodkladné resuscitace podle P. Safara	406
10.5.	Zásady zahájení a ukončení neodkladné resuscitace	407
10.6.	Jednotlivé výkony při neodkladné resuscitaci	407
10.6.1.	Náhlá zástava dýchání	407
10.6.2.	Náhlá zástava oběhu	410
10.7.	Praktické provedení kardiopulmonální resuscitace	411
10.8.	Časná poresuscitační péče (Roman Škulec)	413
10.8.1.	Léčebná hypotermie	413

11. ZÍSKANÉ SRDEČNÍ CHLOPENNÍ VADY, OPERAČNÍ LÉČBA A POOPERAČNÍ INTENZIVNÍ PÉČE O NEMOCNÉ

11.1.	Příčiny srdečních chlopenních vad a typy vad (Jiří Kolář)	415
11.2.	Základní charakteristika jednotlivých chlopenních srdečních vad ...	416
11.2.1.	Stenóza mitrální chlopně	416
11.2.2.	Nedomykavost mitrální chlopně (regurgitace)	418
11.2.3.	Stenóza aortální chlopně	419
11.2.4.	Regurgitace aortální chlopně	420
11.2.5.	Trikuspidální získané vady	422
11.2.6.	Kombinované chlopenní srdeční vady	422
11.3.	Chirurgická léčba u srdečních chlopenních vad (Jan Tošovský)	422
11.3.1.	Typy chlopenních náhrad	423

11.3.2.	Rizika a výsledky operační léčby srdečních chlopenních vad	425
11.3.2.1.	Komplikace po chirurgickém výkonu na chlopních	425
	■ Nespecifické pooperační komplikace	425
	■ Specifické pooperační komplikace	425
11.3.3.	Sledování nemocných po operaci srdečních chlopní	426
11.4.	Zásady sesterské péče o nemocného po operacích chlopně	427
11.4.1.	Základní poloha nemocného	427
11.4.2.	Převazy operační rány, péče o vstupy a drény	427
11.4.3.	Tekutiny a dieta	427
11.4.4.	Prevence pneumonie	428
11.4.5.	Prevence plicní embolie	428
11.4.6.	Mobilizace nemocného	428
11.4.7.	Psychoterapie	428
11.4.8.	Trombóza implantované chlopně	429
11.4.9.	Prevence krvácení při antikoagulační léčbě	429
11.4.10.	Prevence infekční endokarditidy chlopenní protězy	429
12.	AKUTNÍ UZÁVĚRY KONČETINOVÝCH TEPEN	433
	<i>(Debora Karetová)</i>	
13.	HEMODYNAMICKÉ ÚDAJE	
	<i>(Jiří Kolář)</i>	
13.1.	Hodnoty tlaků v krevním řečišti	439
13.1.1.	Systémový krevní tlak	439
13.1.1.1.	Systolický krevní tlak	439
13.1.1.2.	Diastolický krevní tlak	440
13.1.1.3.	Střední systémový tlak	440
13.1.1.4.	Systémová hypertenze	440
13.1.1.5.	Systémová hypotenze	440
13.1.2.	Tlaky v levé komoře	441
13.1.3.	Tlaky v plicní tepně	441
13.1.3.1.	Postkapilární plicní hypertenze	442
13.1.3.2.	Prekapilární plicní hypertenze	442
13.1.3.3.	Směšená plicní hypertenze	442
13.1.4.	Tlak v zaklíněné plicnici	443
13.1.5.	Centrální žilní tlak	443
13.2.	Hodnoty průtoků (objemů) v krevním řečišti	444
13.2.1.	Objem levé srdeční komory	444
	■ Předtížení	444
	■ Dotížení	445
	■ Srdeční stažlivost (kontraktilita myokardu)	445

13.2.2.	Ejekční frakce	445
13.2.3.	Tepový objem	446
13.2.4.	Minutový srdeční objem (výdej)	446
■	Srdeční index	446
13.3.	Hodnoty cévního odporu	447
13.3.1.	Systémová cévní rezistence	448
13.3.2.	Plicní cévní rezistence	448
13.4.	Oběhové parametry	449
14.	DOSLOV KARDIOCHIRURGA	
	<i>(Ivan Vaněk)</i>	
■	Chirurgie ischemické srdeční choroby	453
■	Chirurgie vrozených a získaných vad srdečních chlopní	454
■	Transplantace srdce	455
■	Umělé srdeční podpory – mechanické náhrady	455
■	Chirurgické léčení kardiomyopatií	455
■	Laserová revaskularizace	456
■	Robotická kardiochirurgie	456
ZKRATKY		457
SEZNAM POUŽITÝCH TERMÍNŮ		459
LITERATURA		473
REJSTRÍK		475

OBSAH

ÚVOD

Předmluva ke čtvrtému vydání	1
Předmluva ke třetímu vydání	2
Předmluva k druhému vydání	2
Předmluva k prvnímu vydání	3

1. ANATOMIE SRDCE A CÉV

1.1. Anatomie srdečních oddílů (<i>Petr Kmoníček</i>)	5
1.1.1. Pravá síň	6
1.1.2. Pravá komora	6
1.1.3. Levá síň	7
1.1.4. Levá komora	7
1.1.5. Perikard	8
1.2. Koronární oběh	8
1.2.1. Kmen levé koronární arterie	8
1.2.2. Pravá koronární arterie	10
1.2.3. Krevní zásobení vodivého systému srdce	10
1.2.4. Žilní srdeční oběh	10
1.3. Anatomie a fyziologické vlastnosti vodivého systému srdce (<i>Jiří Kolář</i>)	12
1.3.1. Depolarizačně-repolarizační cyklus v srdeční svalové buňce a v buňkách vodivého systému	12
1.3.2. Vodivý systém srdce	14
1.4. Vliv nervového systému na srdce a cévy	15
1.4.1. Sympatický nervový systém	16
■ Účinek sympatické stimulace na srdce	17
■ Účinek sympatické stimulace na hladkou svalovinu cév	17
1.4.2. Parasympatický nervový systém	18
■ Účinek parasympatické stimulace na srdce a cévy	18
1.4.3. Farmakologické ovlivnění autonomního nervového systému	19
1.4.3.1. Adrenergní receptory a jejich stimulace	19
1.4.3.2. Sympatomimetika	19
1.4.3.3. Sympatolytika	20

1.4.3.4.	Parasympatomimetika a parasympatolytika	20
1.5.	Anatomie cévní stěny	22
1.5.1.	Intima	22
1.5.2.	Media	23
1.5.3.	Adventícia	23
2.	VYŠETŘOVACÍ METODY V KARDIOLOGII	
2.1.	Elektrokardiografie (<i>Boris Šerf</i>)	25
2.1.1.	Definice	25
2.1.2.	Elektrody a svody	25
■	Standardní bipolární končetinové svody (Einthovenovy)	26
■	Unipolární končetinové svody (Goldbergovy)	26
■	Unipolární hrudní svody zadní	27
■	Pravostranné unipolární hrudní svody	27
■	Etážové unipolární hrudní svody	27
■	Jícnový (ezofageální) svod	28
■	Závady při registraci EKG	29
2.1.4.	Fyziologická křivka EKG	31
■	Vlna P	32
■	Úsek (interval) PQ nebo PR	32
■	Komplex QRS	32
■	Úsek (interval) ST	33
■	Vlna T	33
■	Vlna U	33
■	Úsek (interval) QT	33
2.1.5.	Stanovení srdečního rytmu	34
2.1.6.	Určení srdeční frekvence	34
2.1.6.1.	Pravidelná srdeční činnost	34
2.1.6.2.	Nepřavidelná srdeční činnost	36
2.1.7.	Stanovení elektrické srdeční osy	36
2.2.	Zátěžová elektrokardiografie (ergometrie) (<i>Jiří Kolář</i>)	39
2.2.1.	Definice	39
2.2.2.	Podstata bicyklové ergometrie	40
2.2.3.	Vliv pracovní zátěže na srdeční funkci	40
2.2.4.	Vliv pracovní zátěže na křivku EKG	41
2.2.4.1.	Pozitivita zátěžového testu	41
2.2.4.2.	»Normální zátěžový EKG nález« u zdravých jedinců	41
2.2.4.3.	»Pozitivní zátěžový EKG nález« při ischemii myokardu	41
2.2.4.4.	Další známky positivity zátěžového testu	42
2.2.5.	Indikace k vyšetření zátěžového EKG	43
2.2.6.	Kontraindikace vyšetření zátěžového EKG	43

2.2.7.	Personální, technické a léčebné zajištění bezpečnosti při vyšetření zátěžového EKG	44
2.2.8.	Metodika vyšetření zátěžového EKG	44
2.2.8.1.	Postup před vyšetřením	44
2.2.8.2.	Postup při vyšetření	45
■	Umístění EKG elektrod při vyšetření zátěžového EKG	45
■	Stanovení maximální a submaximální zátěže	46
■	Standardizace vyšetření	46
■	Přerušování vyšetření zátěžového EKG	46
2.2.9.	Obvyklé údaje při hodnocení zátěžového EKG	47
2.3.	Ambulantní monitorování EKG (monitorování podle Holtera)	48
2.3.1.	Definice	48
2.3.2.	Monitorovací jednotky pro ambulantní monitorování EKG	49
2.3.3.	Analýza záznamu ambulantního monitorování EKG	50
2.3.4.	Elektrody a svody používané při ambulantním monitorování EKG	50
2.3.4.1.	Umístění elektrod při ambulantním monitorování EKG	51
2.3.5.	Metodika ambulantního monitorování EKG	52
2.3.5.1.	Postup při zahájení ambulantního monitorování EKG	52
2.3.5.2.	Postup při ukončení ambulantního monitorování EKG	53
2.4.	Rentgenové vyšetření hrudníku u srdečního selhání (Jaroslav Ort) ..	54
2.4.1.	Definice	54
2.4.2.	Indikace k rentgenovému vyšetření srdce a plicního oběhu	55
2.4.2.1.	Zado-přední snímek vstoje a vsedě	55
2.4.2.2.	Předo-zadní snímek vleže	56
2.4.3.	Rentgenový obraz selhání levé srdeční komory	56
2.4.3.1.	Plicní cévní městnání	56
2.4.3.2.	Intersticiální otok	56
2.4.3.3.	Alveolární plicní otok	57
2.4.3.4.	Různé další nálezy u selhání levé srdeční komory	57
2.4.4.	Rentgenový obraz selhání pravé srdeční komory	58
2.5.	Radionuklidové metody (Jiří Kolář)	58
2.5.1.	Definice	58
2.5.2.	Perfuzní scintigrafie myokardu	58
2.5.3.	Radionuklidová ventrikulografie	60
2.6.	Echokardiografie (Vladimír Vondráček)	61
2.6.1.	Definice	61
2.6.2.	Podstata metody	61
2.6.3.	Technické vybavení	62
2.6.4.	Metodika vyšetření	63
2.6.4.1.	Transthorakální echokardiografie	63
2.6.4.2.	Jícnová echokardiografie	63

2.6.4.3.	Kontrastní a zátěžová echokardiografie	63
2.6.5.	Indikace k echokardiologickému vyšetření	64
■	Indikace k echokardiografickému vyšetření u ischemické srdeční choroby	64
2.6.6.	Limitace vyšetření	66
2.6.7.	Úloha sestry při echokardiografickém vyšetření	66
2.7.	Pravostranná srdeční katetrizace (Jan Vojáček)	68
2.7.1.	Definice	68
2.7.2.	Indikace k pravostranné srdeční katetrizaci	69
2.7.2.1.	Posouzení přítomnosti a stupně plicní hypertenze	69
2.7.2.2.	Posouzení stupně náplně levé a pravé srdeční komory a srdečního minutového objemu	71
2.7.2.3.	Posouzení přítomnosti zkratové cirkulace	72
2.7.2.4.	Provedení angiografie pravé síně, pravé komory nebo plicnice	72
2.7.2.5.	Léčebná pravostranná srdeční katetrizace	72
2.7.3.	Technika pravostranné srdeční katetrizace	72
■	Swanův-Ganzův katétr	72
2.8.	Selektivní koronarografie (Michael Aschermann)	73
2.8.1.	Definice	73
2.8.2.	Význam koronarografie	74
2.8.3.	Indikace ke koronarografii	74
2.8.3.1.	Ischemická srdeční choroba	74
2.8.3.2.	Chlopenní srdeční vady	75
2.8.3.3.	Jiná onemocnění	75
2.8.4.	Kontraindikace koronarografie	75
2.8.5.	Komplikace koronarografie	75
2.8.5.1.	Komplikace kardiální	76
2.8.5.2.	Komplikace celkové nekardiální	76
2.8.5.3.	Komplikace lokální	76
2.8.6.	Technika koronarografie	76
2.8.6.1.	Vyšetřovna, instrumentarium	76
2.8.6.2.	Příprava nemocného před výkonem	77
2.8.6.3.	Katetrizační tým	77
2.8.6.4.	Postup při koronarografii	77
2.8.7.	Hodnocení výsledků koronarografie	78
2.8.8.	Úloha sestry při koronarografii	78
2.9.	Elektrofyzilogické vyšetření (Miroslav Pšenička)	84
2.9.1.	Definice	84
2.9.2.	Indikace	84
■	Bradyarytmie	84
■	Tachyarytmie	84

■ Synkopální stavy.....	85
■ Palpitace	85
2.9.3. Kontraindikace	85
2.9.4. Metodika vyšetření	85
2.9.4.1. Příprava k vyšetření.....	85
2.9.4.2. Technika vyšetření.....	86
2.9.4.3. Postup vyšetření	86
2.9.5. Opatření po vyšetření	88
2.10. Poruchy acidobazické rovnováhy a jejich vyšetření (Pavel Pick)	89
2.10.1. Definice.....	89
2.10.2. Patogeneze	89
2.10.3. Patofyziologie.....	90
2.10.3.1. pH arteriální krve.....	90
2.10.3.2. Udržování stálého pH	90
2.10.4. Odběr krve k vyšetření acidobazické rovnováhy podle Astrupa.....	90
2.10.4.1. Odběr tepenné krve.....	90
2.10.4.2. Odběr arteriální, resp. kapilární krve	90
2.10.5. Terapie poruch acidobazické rovnováhy.....	94
3. ÚLOHA SESTRY PŘI VYŠETŘOVACÍCH POSTUPECH A VÝKONECH NA KORONÁRNÍ JEDNOTCE <i>(Jana Hrušková, Jiří Kolář)</i>	
3.1. Monitorování EKG	97
3.1.1. Základní součásti monitorovacího systému EKG	98
3.1.2. Hlavní problémy při monitorování EKG.....	98
3.2. Otevření nitrožilního přístupu	99
3.3. Punkce podklíčkové nebo jugulární žíly.....	100
3.4. Měření centrálního žilního tlaku	100
3.4.1. Technika měření centrálního žilního tlaku	101
3.4.2. Postup při měření centrálního žilního tlaku.....	102
3.5. Hemodynamické vyšetření pomocí Swanova-Ganzova katétru.....	103
3.6. Elektrická kardioverze	103
3.7. Dočasná kardiostimulace	104
3.8. Endotracheální intubace.....	105
3.9. Koronarografie	105
4. ATEROSKLERÓZA A ATEROGENEZE <i>(Jiří Kolář)</i>	
4.1. Definice	107
4.2. Patologické obrazy aterosklerózy.....	107
4.2.1. Predilekční oblasti aterosklerózy	107

4.2.2.	Morfologické nálezy na cévní stěně	107
4.3.	Patogeneze aterosklerózy	110
4.4.	Rizikové faktory aterogeneze	110
	■ Rizikové faktory a koronární ateroskleróza	111
4.5.	Prevence aterosklerózy	112
4.5.1.	Primární prevence aterosklerózy	112
4.5.2.	Sekundární prevence aterosklerózy	112
4.6.	Hyperlipoproteinémie (Richard Češka)	113
4.6.1.	Definice	113
4.6.2.	Patogeneze	114
4.6.3.	Charakteristika lipidů a lipoproteinů	114
4.6.4.	Význam hyperlipoproteinémie	116
4.6.5.	Klasifikace hyperlipoproteinemií	116
4.6.6.	Terapie hyperlipoproteinemií	116
	■ Dietní a režimová opatření	117
	■ Farmakoterapie hyperlipoproteinemií	117
5.	ARYTMIE	
	<i>(Jiří Kolář)</i>	
5.1.	Poznámky k patogenezi a klinice arytmií.	119
5.1.1.	Mechanismus vzniku arytmií	119
5.1.2.	Patogeneze arytmií	120
5.1.3.	Vliv arytmií na krevní oběh	121
5.1.4.	Klinické známky arytmií	122
5.1.5.	Vyšetřovací metody u arytmií	124
5.1.5.1.	Elektrokardiologické metody	124
5.1.5.2.	Provokační testy	125
5.1.5.3.	Elektrofyzilogické vyšetření	125
5.2.	Léčebné postupy u srdečních arytmií	126
5.2.1.	Farmakologická terapie	127
5.2.2.	Nefarmakologická terapie	128
5.2.2.1.	Vagové manévry	128
5.2.2.2.	Masáž karotického sinu	128
5.2.2.3.	Elektrická defibrilace a kardioverze	129
	■ Defibrilátory	129
	■ Podstata defibrilace a kardioverze	130
	■ Energie defibrilačního výboje	131
	■ Postup při kardioverzi	131
	■ Komplikace po kardioverzi	133
5.2.2.4.	Kardiostimulace	134
	■ Dočasná kardiostimulace	135

■ Způsoby dočasné kardiostimulace	135
<i>Typy dočasných kardiostimulátorů</i>	135
<i>Indikace k dočasné kardiostimulaci</i>	137
<i>Péče o nemocného s dočasným kardiostimulátorem</i>	138
■ Trvalá kardiostimulace	139
<i>Typy implantabilních kardiostimulátorů</i>	139
<i>Mezinárodní označení režimu kardiostimulace</i>	139
<i>Indikace k trvalé kardiostimulaci</i>	140
5.2.2.5. Resynchronizační terapie (<i>Miroslav Pšenička</i>)	140
5.2.2.6. Katetrizační ablace	141
5.2.2.7. Implantabilní kardioverter-defibrilátor	141
5.2.2.8. Chirurgická terapie	143
5.3. Systematika nejznámějších arytmii (<i>Jiří Kolář</i>)	144
5.3.1. Arytmie z poruchy funkce sinusového (sinoatriálního) uzlu	144
5.3.1.1. Sinusová tachykardie	145
5.3.1.2. Sinusová bradykardie	146
5.3.1.3. Sinusová zástava	146
5.3.2. Supraventrikulární arytmie	148
5.3.2.1. Síňová tachykardie	148
■ Multifokální síňová tachykardie	150
5.3.2.2. Flutter síní (kmitání síní)	151
5.3.2.3. Fibrilace síní	154
5.3.2.4. Junkční rytmy	157
■ Náhradní junkční rytmus	158
■ Urychlený junkční rytmus	159
5.3.2.5. Atrioventrikulární nodální reentry tachykardie	160
5.3.2.6. Atrioventrikulární reentry tachykardie	163
■ Syndrom Wolffův-Parkinsonův-Whiteův	163
■ Syndrom krátkého PQ (Lownův-Ganongův-Levinův)	167
5.3.3. Extrasystolické arytmie	167
5.3.3.1. Supraventrikulární extrasystoly	167
5.3.3.2. Komorové extrasystoly	170
5.3.4. Komorové rytmy	173
5.3.4.1. Pomalý idioventrikulární rytmus	173
5.3.4.2. Urychlený idioventrikulární rytmus	173
5.3.4.3. Komorová tachykardie	175
5.3.4.4. Polymorfni komorové tachykardie	180
5.3.4.5. Flutter komor	183
5.3.4.6. Fibrilace komor	184
5.3.5. Poruchy převodu vzruchu	186
5.3.5.1. Sinoatriální blokády	187

5.3.5.2.	Síňokomorové blokády	188
■	Prodloužené síňokomorové vedení (AV blokáda I. stupně)	188
■	Částečná síňokomorová blokáda (AV blokáda II. stupně)	190
	<i>Částečná síňokomorová blokáda Wenckebachova typu</i>	190
	<i>Částečná síňokomorová blokáda Mobitzova typu</i>	192
■	Úplná síňokomorová blokáda (AV blokáda III. stupně)	193
	<i>Proximální (intranodální) úplná síňokomorová blokáda</i>	193
	<i>Distální (subnodální) úplná síňokomorová blokáda</i>	195
5.3.5.3.	Nitrokomorové blokády	198
■	Fascikulární blokády	199
	<i>Hemiblokáda předního svazku levého raménka</i> <i>(levá přední hemiblokáda)</i>	199
	<i>Hemiblokáda zadního svazku levého raménka</i> <i>(levá zadní hemiblokáda)</i>	200
■	Blokády Tawarových ramének	200
	<i>Blokáda pravého Tawarova raménka</i>	200
	<i>Blokáda levého Tawarova raménka</i>	203
■	Bifascikulární blokády	203
■	Trifascikulární blokády	204
5.4.	Syndrom chorého sinu (Miroslav Pšenička)	209
6.	AKUTNÍ FORMY ISCHEMICKÉ SRDEČNÍ CHOROBY	
	<i>(Jiří Kolář)</i>	
6.1.	Náhlá srdeční smrt	213
6.1.1.	Definice	213
6.1.2.	Náhlá srdeční smrt koronárního původu	213
■	Prevence náhlé srdeční smrti koronárního původu	214
6.1.3.	Náhlá srdeční smrt nekoronárního původu	215
6.1.4.	Terapie	215
6.2.	Akutní koronární syndrom	217
6.2.1.	Definice	217
6.2.2.	Patofyziologie akutního koronárního syndromu	217
6.2.3.	Klinický obraz u nemocných s akutním koronárním syndromem	218
6.2.4.	Určování rizika u nemocných s akutním koronárním syndromem podle klinického obrazu	218
6.2.5.	Stratifikace nemocných s akutním koronárním syndromem podle EKG obrazu a biochemických známek nekrózy myokardu	219
6.2.5.1.	Akutní koronární syndrom s elevací úseku ST	219
6.2.5.2.	Akutní koronární syndrom bez elevace úseku ST	219
6.2.6.	Souhrn vyšetření a léčebných postupů u nemocných s akutním koronárním syndromem	220